

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: CIÈNCIES POLÍTiques I DE L'ADMINISTRACIÓ

ASSIGNATURA: 20842 PARTICIPACIÓ POLÍTICA (6 crèdits)

DURADA: Segon semestre

CURS: Segon cicle (optativa)

CURS ACADÈMIC: 2007/2008

Professor: Ismael Blanco

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és aprofundir en el camp d'estudi de la participació política, en tant que sub-disciplina de la Ciència Política. Així, doncs, es tractaran algunes qüestions fonamentals que donen sentit a aquesta àrea de recerca: quines formes de participació política existeixen? Quins són els perfils socio-demogràfics i socio-polítics de la participació? Quins factors l'afavoreixen? Quines conseqüències té la participació política? Per últim, s'abordarà el debat sobre la crisi de les formes tradicionals de participació política i l'emergència de nous mecanismes participatius.

Temari

1. INTRODUCCIÓ: QUÈ ENTENEM PER PARTICIPACIÓ POLÍTICA

- El concepte de la participació política
- Formes de participació i repertoris participatius

2. LES CAUSES EXPLICATIVES DE LA PARTICIPACIÓ

- Factors micro: recursos i actituds individuals
- Factors meso: xarxes socials i recursos grupals
- Factors macro: mobilització i estructures d'oportunitat política

3. LA PARTICIPACIÓ POLÍTICA, EN CRISI?

- Què s'entén per "desafecció democràtica"
- Factors explicatius de la desafecció
- Emergència de nous mecanismes participatius

4. RISCOS I POTENCIALITATS DE LA DEMOCRÀCIA PARTICIPATIVA

- El debat entre teories elitistes i teories participatives de la democràcia

- Mecanismes de democràcia participativa
- Criteris de qualitat de la democràcia participativa

Estructura general del curs

El curs combinarà dos grans tipus de sessions:

- sessions de format “clàssic” on es desenvoluparan els continguts teòrics del curs
- seminaris de discussió de lectures en petits grups

Seminaris

Els alumnes hauran de triar un entre 2 seminaris alternatius per tot el curs (tot i la llibertat per escollir, el professor es reserva la facultat per alterar la composició dels grups a fi i efecte que el nombre d'alumnes inscrits en cadascun d'ells sigui similar). Cada seminari constarà de quatre sessions. Per cada sessió, s'especificaran un seguit de lectures obligatòries i complementàries que els alumnes hauran d'haver llegit en profunditat. Les sessions es desenvoluparan a partir de la discussió d'aquestes lectures.

Els seminaris giraran, respectivament, al voltant dels següents continguts:

Seminari 1: Causes i conseqüències de la participació. En aquest seminari s'aprofundirà en la discussió sobre diverses explicacions teòriques de la participació política, així com en el debat sobre les conseqüències de la participació per al funcionament de la democràcia.

Seminari 2: Mecanismes de participació ciutadana. Es discutiran els avantatges i els inconvenients de diversos mecanismes orientats a canalitzar la participació política de la ciutadania en els processos de presa de decisions públiques.

Les sessions concretes de cada seminari així com les lectures obligatòries i complementàries corresponents a cada sessió s'especificaran a l'inici del curs.

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà a partir de dos components:

1 – cada alumne haurà de lliurar tres treballs entre quatre possibilitats. Cada possibilitat es correspon a una sessió dels seminaris. Els treballs es faran a partir de les lectures corresponents a la seva sessió i, com a complement, les lectures recomanades del curs. Els treballs hauran de tenir entre 3 i 5 pàgines cadascun. Representaran el 80% de la nota final.

2 – el 20% restant de la nota s'avaluarà a partir de l'assistència regular i la participació activa a classe, especialment (tot i que no exclusivament) en les sessions dels seminaris.

Per tant, aquesta assignatura **no** serà avaluada a partir d'un examen. Aquells alumnes que, per una raó justificada a l'inici del curs, no puguin fer el seguiment regular dels seminaris hauran de fer 4 treballs i no 3. És imprescindible que els alumnes que es trobin en aquesta situació ho comentin amb el professor a l'inici del semestre.

Bibliografia general

Aquest és només un llistat de caire general i no exhaustiu d'algunes referències bibliogràfiques de suport al seguiment de l'assignatura. Les lectures específiques pels seminaris seran concretades a l'inici del curs.

Factors explicatius de la participació política

Anduiza i Bosch (2004): *Comportamiento Político y Electoral*. Ariel.

Anduiza (1999): *¿Individuos o sistemas?: Las razones de la abstención de la Europa Occidental*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas / Siglo XXI.

Barnes i Kaase (1979): *Political Action. Mass Participation in five Western Democracies*. Beverly Hills: Sage.

Boix i Riba (2000): "Las bases sociales y políticas de la abstención en las elecciones generales españolas: recursos individuales, movilización estratégica e instituciones electorales", a *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 90: 95-128.

Ferrer, Mariona (2004): "Cross-national variation on political consumerism in Europe: exploring the impact of micro level determinants and its political dimension", Working Paper presentat a les *ECPR Joint Sessions of Workshops* (Upsala).

Hirschman (1977): *Salida, Voz y Lealtad*. FCE.

Milbrath i Goel (1977): *Political Participation: How and Why do People get involved in Politics?*. University Press of America.

Morales, (2004) "Participación política y pertenencia a grupos políticos: los límites de las explicaciones individuales y la necesidad de considerar el contexto político", a *Revista de Investigaciones Sociológicas*, 90: 153-184.

Montero, Font y Torcal (2006): *Ciudadanos, asociaciones y participación en España*. Madrid: CIS.

Olson (1965): *The Logic of Collective Action*. Cambridge: Harvard University Press.

Parry, Moser i Day (1992): *Political Participation and Democracy in Britain*. Cambridge University Press.

Rosenstone i Hansen (1993): *Mobilization, participation and democracy in America*. McMillan.

Verba i Nie (1972): *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*. New York: Harper & Row.

Verba, Nie i Kim (1978): *Participation and Political Equality: a seven-nation comparison*. University of Chicago Press.

Verba, Schlozman, Kay i Brady (1995): *Voice and Equality. Civic Voluntarism in American Politics*. Cambridge: Harvard University Press.

Verba, Schlozman i Brady (1995): "Participation's Not a Paradox", a *British Journal of Political Science*, 25: 1-36.

Sobre la crisi de les formes tradicionals de participació política

Blanco i Mas (2007): "La desafecció política a Catalunya. Una mirada qualitativa". Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Informes Breus, 8.

Crouch (2003): *Posdemocràcia*. Madrid: Taurus.

Dalton (2002): *Citizen Politics: public opinion and political parties in advanced industrial democracies*. Chatham.

Dalton (2004): *Democratic Challenges, Democratic Choices: the erosion of political support in advanced industrial democracies*.

Morales (2004): "Ever less engaged citizens? Political Participation and associational membership in Spain". Barcelona: ICPS, *Working Paper*, 220.

Morales (2005) "¿Existe una crisis participativa? La evolución de la participación política y el asociacionismo en España", *Revista Española de Ciencia Política*, 13: 51-87.

Norris (1999): *Critical Citizens: Global Support for Democratic Governance*. Oxford University Press.

Norris (2001): *Digital Divide: Civic Engagement, Information Poverty and the Internet worldwide*. Cambridge: Cambridge University Press.

Norris (2002): *The Democratic Phoenix: Reinventing Political Activism*. Cambridge: Cambridge University Press.

Pharr i Putnam (2000): *Disaffected Democracies. What's Troubling the Trilateral Countries?*. Princeton University Press.

Putnam (2002): *Sólo en la bolera*. Galaxia-Gutenberg.

Putnam (2003): *El declive del Capital Social*. Galaxia-Gutenberg.

Democràcia participativa i mecanismes d'innovació democràtica

Barber (1984): *Strong Democracy. Participatory Politics for a New Age*. University of California Press.

Barber (1998): *A Place for Us*. New York: Hill and Wang.

Blanco i Gomà (2002): *Gobiernos Locales y Redes Participativas*. Barcelona: Ariel.

- Budge (1996): *The new challenge of direct democracy*. Cambridge University Press.
- Catt (1999): *Democracy in practice*. Routledge.
- Dahl (1992): *La Democracia y sus Críticos*. Paidós.
- Fishkin, J. (1995) *The Voice of the People. Public Opinion and Democracy*. New Haven: Yale University Press.
- Font, J. (2001): *Ciudadanos y Decisiones Públicas*. Ariel.
- Font, J. (2004): *Participation and Local Governance*. ICPS.
- Font, J. i Blanco, I. "Procedural legitimacy and political trust: the case of citizen juries in Spain", *European Journal of Political Research*, 46: 113-145, 2007.
- Kahn (1998): *Participation beyond the ballot box*. Routledge.
- Pateman (1970): *Participation and Democratic Theory*. Cambridge University Press.
- Putnam (2000): *Per a fer que la democràcia funcioni*. Barcelona: Proa.
- Saward (2000): *Democratic Innovation. Deliberation, Representation and Association*. Londres: EJPR.
- Bacqué, Rey i Sintomer (dirs.) *Gestion de proximité et démocratie participative. Une perspective comparative*. París: Decouvert.
- Wainwright (2006): *Cómo ocupar el estado*. Barcelona: Icària.
- Zimmerman (1992): *Democracia Participativa*. México DF: Limusa.